

Voorlichting 2018

Maatschappijwetenschappen

5 en 6 vwo

Elzendaalcollege Boxmeer

Maatschappijwetenschappen

Waarom het vak kiezen?

Ben je geïnteresseerd in het reilen en zeilen van de wereld om je heen? Vraag je je soms af, waarom (groepen) mensen zich gedragen zoals ze zich gedragen? Wil je weten wat de opkomst van de globalisering betekent voor de manier waarop we met elkaar omgaan en waarop verschillende landen met elkaar omgaan?

Ben je nieuwsgierig waarom (politieke) beslissingen genomen worden zoals ze genomen worden? Ben je benieuwd naar het ontstaan en oplossen van conflicten in de wereld en in Nederland? Als je het leuk vindt om op zoek te gaan naar antwoorden op dergelijke vragen, dan is het vak maatschappijwetenschappen iets voor jou.

Wat houdt het vak maatschappijwetenschappen in?

Je leert bij dit vak onderzoek doen naar het gedrag van groepen mensen, naar de vorming van de identiteit en cultuur van mensen en hoe de overheid/politiek dat gedrag in goede banen probeert te leiden. Ook leer je om vanuit verschillende theorieën verklaringen te geven voor sociale ongelijkheid tussen landen en binnen landen, je leert maatschappelijke en politieke conflicten te verklaren, je leert hoe de Nederlandse en de internationale politiek werkt en welke bindingen mensen hebben met de politiek en je leert hoe culturen en staten veranderen in de tijd en welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen.

Je maakt gebruik van methoden van onderzoek en theorieën uit verschillende maatschappijwetenschappen zoals economie, rechten, sociologie, politicologie, psychologie, taalstudies, geschiedenis en kunst.

Een onderdeel van het vak bestaat uit het doen van (kleine en grote) onderzoeken. Je maakt daarbij gebruik van een aantal begrippen uit de sociologie (de studie van het gedrag van groepen) en de politicologie (de wetenschap die de politiek onderzoekt) en je leert om een onderzoeksopzet te maken en uit te voeren. Eén van de doelen van het vak is om de aansluiting tussen het VWO en het wetenschappelijk onderwijs makkelijker te maken: in het WO werk je vanuit een theoretisch kader naar de werkelijkheid toe en leer je om wetenschappelijk onderzoek uit te voeren.

Welke onderwerpen worden er behandeld?

Bij maatschappijwetenschappen leer je verbanden te leggen tussen verschillende situaties en je leert begrippen in meerdere situaties (contexten) toe passen. Als we bijv. kijken naar het begrip conflict, dan ontdek je dat er verschillende soorten conflicten zijn met verschillende gevolgen voor de bindingen tussen mensen en landen. Een conflict in een samenleving heeft andere oorzaken dan een conflict tussen verschillende landen.

Het vak behandelt vier hoofdthema's of hoofdconcepten:

- Vorming (cultuur en socialisatie binnen criminaliteit)
- Verhouding (machtsverhoudingen in de wereld)
- Binding (natievorming en de rol van de staat)
- Verandering (de wording van de moderne westerse samenleving)

We kijken bij dit vak veel naar de actualiteit en proberen de theorie aan de actualiteit te koppelen. Zodat je leert om met verschillende begrippen de actualiteit te analyseren en hierover een mening te vormen.

Wat gaan we doen bij Maatschappijwetenschappen?

We gaan het hebben over de maatschappij. Op 4 vwo heb je al maatschappijleer gehad. Ook daarbij bekijken we de maatschappij maar de accenten liggen wel anders. Bij maatschappijleer wordt veel aandacht besteed aan de regels die mensen hebben waardoor ze samen in een land kunnen wonen (rechtstaat, verzorgingsstaat, regels met betrekking tot criminaliteit), bij maatschappijwetenschappen wordt veel dieper ingegaan op de onderliggende samenhang tussen mensen in Nederland maar ook tussen landen wereldwijd.

Dit doen we door middel van de 4 hoofdconcepten, hiermee gaan we dit in de komende 2 jaar onderzoeken. Hoe vindt cultuuroverdracht plaats, hoe ontstaat ongelijkheid tussen mensen en landen? Welke bindingen zijn er in een samenleving? Wat is de invloed van de politiek en hoe werkt de politiek nationaal en internationaal? Hoe zijn westerse staten gevormd en hoe gaan ze nog veranderen? Veel vragen dus!

Vorming

Vorming is een socialisatieproces dat een mensenleven lang voortduurt en waarin mensen worden wie ze zijn en waarin ze een identiteit ontwikkelen. Mensen ontwikkelen zich tijdens deze socialisatie tot leden van een samenleving. Deze vorming is een belangrijke basis voor maatschappijwetenschappen omdat samenlevingen bestaan uit culturen en deze culturen worden gevormd door de socialisatie van mensen. Je leert hoe cultuuroverdracht en cultuurverwerving plaatsvinden en je leert om culturen met elkaar te vergelijken. Tijdens de politieke socialisatie wordt de politieke cultuur van een land aangeleerd. Je leert deze vorm van socialisatie herkennen en je leert verschillende ideologieën en kiessystemen wereldwijd te herkennen en te analyseren.

Wie ben jij?

Als we over onszelf of over anderen spreken weet bijna iedereen wat daarmee wordt bedoeld. Namelijk dat iedereen een individu is en niemand hetzelfde is: dat we van elkaar verschillen. *Wie je bent*, dat wat jou tot jou maakt is, is voor iedereen uniek. Met andere woorden, wie we zijn, wat we belangrijk vinden en hoe we ons gedragen verschilt van individu tot individu. Nergens op de wereld kom je twee precies dezelfde personen tegen. Wat je maakt tot wie je bent is enerzijds het resultaat van je eigen *aangeboren eigenschappen* zoals je haarkleur en je persoonlijke kwaliteiten, bijvoorbeeld aanleg voor sport of 'balgevoel'. Anderzijds is het een resultaat van je *vorming*: wat je, (bijvoorbeeld in je opvoeding), van je omgeving meekrijgt aan waarden en normen (wat vind je belangrijk en hoe vind je dat je je moet gedragen) en de keuzes die je daarin maakt. Dit alles maakt wie jij als persoon bent.

Kortom, het proces van vorming bepaalt voor een belangrijke mate wie we zijn, hoe we ons gedragen en dus ook wat ons onderscheidt van anderen en hoe we samenleven.

Verhoudingen

Het hoofdconcept verhouding verwijst naar de wijze waarop mensen zich van elkaar onderscheiden en de manier waarop samenlevingen in sociale zin vorm geven aan deze verschillen. Het verwijst ook naar onderlinge betrekkingen tussen landen. Dit domein wordt toegepast in de context Machtsverhoudingen in de wereld.

Je leert bij dit domein vanuit wetenschappelijke theorieën verklaringen te geven voor de sociale ongelijkheid tussen staten en binnen een staat. Ook leer je de gevolgen van ongelijkheid te analyseren en met welke andere factoren sociale ongelijkheid samenhangt.

Binnen een land kan er een grote sociale ongelijkheid zijn. Er kunnen kasten zijn (denk aan India) er kunnen standen en of klassen zijn. Sociale ongelijkheid kan aanleiding geven voor conflicten in de vorm van emancipatie, verzet, opstand en revolutie. Denk aan de discussie omtrent zwarte piet, deze discussie gaat verder dan alleen de kleur van de Piet, deze discussie gaat ook over ongelijke kansen en een ongelijke erkenning van een bevolkingsgroep in Nederland.

Je leert om het gedrag van landen ten opzichte van elkaar te verklaren met behulp van verschillende wetenschappelijke theorieën.

Er wordt ook gekeken naar de macht die mensen of landen hebben en wat dit nu precies is en hoe deze macht in stand blijft of veranderd. De macht in de wereld verschuift, Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika worden sterker en dit gaat ten koste van de VS en Europa. Sommige staten blijven echter erg fragiel, wat zijn hier de oorzaken van voor de eigen bevolking en voor de wereld? Wat is hierbij de rol van de Europese Unie, de VN, de NAVO, maar ook de grote bedrijven?

Daarnaast heeft de globalisering invloed op de cultuur van mensen en dus ook op de socialisatie van mensen. Ook hier wordt bij stilgestaan.

Binding

Door middel van het hoofdconcept binding krijg je meer zicht op de verschillende wijzen waarop mensen zich aan elkaar binden. De relaties tussen mensen in familieverband, de banden die mensen als een groep hebben en de bindingen in een samenleving of tussen landen.

Vragen die beantwoord worden zijn:

Hoe zijn mensen in een samenleving met elkaar verbonden?

Wat zorgt voor orde en samenhang in een samenleving?

Wat zijn de mogelijke gevolgen als de sociale cohesie in een land verandert?

Het blijkt dat het leven van mensen voor een groot deel te maken heeft met de wisselwerking van de ingroup en de outgroup. Mensen hebben een positief beeld van hun eigen groep en een minder goed beeld van de groep die zij niet kennen.

We gaan bij binding kijken hoe naties zijn ontstaan. Veel mensen hebben het gevoel dat de grenzen van alle landen vastliggen en dat deze dus niet meer kunnen veranderen. Maar onder andere IS heeft laten zien dat dit helemaal geen vanzelfsprekendheid is. Grenzen kunnen veranderen, naties kunnen ook nu nog ontstaan en hoe zijn de huidige naties ontstaan? Leiden de bindingen die mensen hebben tot het ontstaan van een natie of is het andersom en is er eerst een natie waardoor mensen een gedeelde nationaliteit hebben ook meer binding met elkaar gaan voelen?

Is het vormen van een natie een politieke strategie door het invoeren van dezelfde taal, onderwijs, geschiedenis, feestdagen enz. of is dit veel meer een cultureel proces waardoor mensen al van oudsher dezelfde taal en tradities hebben.

Wat is de rol van de overheid in een natie, oftewel waar moet de overheid voor zorgen en wat doen de burgers zelf? De overheid vindt de sociale cohesie tussen mensen erg belangrijk, er wordt gekeken wat de overheid doet om deze cohesie te behouden en we gaan nadenken wat de overheid in de toekomst zouden moeten doen. Wat is de invloed van globalisering op de individuele landen? Voor- en nadelen worden naast elkaar gelegd.

Verandering

De samenleving is voortdurend in beweging en verandert constant. Sommige mensen vinden deze veranderingen heel prettig, anderen hebben moeite om mee te komen en blijven achter.

Centraal bij dit hoofdconcept staat de wording van de moderne Westerse samenleving. In de afgelopen 150 jaar is de Nederlandse samenleving drastisch veranderd. Als je alleen al een vergelijking maakt met 25 jaar geleden dan zie je dat er veel verschillen zijn op meerdere gebieden. Er zijn in 25 jaar tijd 2 miljoen mensen erbij gekomen, mensen zijn welvarender geworden, vooral mannen leven langer maar de tweedeling tussen arm en rijk is groter geworden. Ook op het gebied van vervoer en communicatie is er veel veranderd, van af en toe bereikbaar zijn mensen nu dag en nacht bereikbaar met de smartphone.

We gaan kijken naar de veranderingsprocessen die zich voordoen in de samenleving, hoe komt het dat een samenleving verandert, hoe gaan mensen om met veranderingen en welke invloed hebben veranderingen op maatschappelijke vraagstukken?

Wist je dat In Nederland dagelijks honderdduizenden kinderen en volwassenen slachtoffer van pesten zijn? Pesten kent vele vormen. Dit kan gaan van kleine plaagstootjes en treiteren tot stelselmatige vernedering. Zowel op de werkvloer als op school worden mensen buitengesloten, uitgescholden of geïntimideerd en wordt er zelfs geschopt en geslagen. Met de toename van computer- en internetgebruik is er een nieuwe vorm van pesten ontstaan: cyberpesten. Kinderen of volwassen worden op sociale media soms verschrikkelijk vernederd.

Maatschappijwetenschappen als keuzevak

Vanaf 2007 is het mogelijk om het nieuwe vak Maatschappijwetenschappen (=in het vervolg MW) op te nemen in het vwo 5/6 pakket. Op welke manier het vak MW gekozen kan worden hangt af van het profiel.

Bij de profielen Natuur & Techniek, Natuur & Gezondheid en Economie & Maatschappij is het vak MW een keuzevak ter invulling van het vrije deel.

Bij het profiel Cultuur & Maatschappij is het vak MW een keuzeprofielvak. Dat wil zeggen dat je moet kiezen uit een beperkt aantal vakken. Bovendien kun je, als je MW nog niet als profielkeuzevak hebt gekozen, MW als keuzevak in het vrije deel kiezen.

In schema:

Profiel	Profielkeuzevak	Het vrije deel
Natuur & Techniek (=N&T)		MW (of ak-bi-ec-du-fa-gr-gs-if-la-mo-mu-te-wd)
Natuur & Gezondheid(=N&G)		MW (of ak-ec-du-fa-gr-gs-if-la-mu-na-sk-te)
Economie & Maatschappij(=E&M)		MW (of ak-bi-du-fa-gr-if-la-mo-mu-na-sk-te-wd)
Cultuur & Maatschappij(=C&M)	MW (of ak)	MW (of ak-bi-du-fa-gr-la-mu-te)

De studielast van het vak MW is 440 uur. Dit betekent dat je in 5vwo elke week 4 lessen MW en in 6 vwo elke week 3 lessen MW zult krijgen.

Voor vragen kun je altijd terecht bij Willem Norbruis, Eelko van der Weerd of Hanneke Vonk.

Kom gerust langs in ons vaklokaal B126 !

Maatschappijwetenschappen en vervolgopleidingen

In de informatie die jullie van de decanen hebben gekregen worden een zeven sectoren in het hbo en wo, met daarbij behorende beroepen, onderscheiden :

Sectoren	Beroepen
1 Techniek	Architect, bedrijfskundige, chemicus, wiskundige
2. Landbouw en natuurlijke omgeving	Landschapsarchitect, bioloog, milieudeskundige
3. Gezondheidszorg	Arts, tandarts, apotheker
4. Gedrag en maatschappij	Psycholoog, pedagoog, politicoloog
5. Onderwijs	1e graads docent
6. Taal en cultuur	Kunsthistoricus, musicoloog, tolk-vertaler, journalist
7. Economie	Accountant, econoom, jurist

Voor geen enkele vervolgopleiding is het vak MW verplicht. Wel zijn er opleidingen die het wenselijk vinden dat MW in het pakket is opgenomen:

Gedrag en maatschappij	HBO Journalistiek HBO Maatschappelijk werk en dienstverlening HBO Pedagogiek HBO Personeel en arbeid HBO Sociaaljuridische dienstverlening HBO Sociaal pedagogische hulpverlening Uniformberoepen (politie, leger, marine enz.)
	WO Psychologie WO Pedagogische wetenschappen WO Sociologie WO Politicologie WO Culturele antropologie WO Algemene Sociale Wetenschappen
Onderwijs	HBO lerarenopleidingen PABO
	Universitaire lerarenopleidingen
Economie en recht	HBO Communicatie HBO Communicatiesystemen HBO Integrale veiligheidskunde HBO International Law HBO Recht
	WO Bestuurskunde WO Rechten/Internationaal Recht WO Organisatiewetenschappen

